

Dato: 19. august 2026

J.nr.: I-34

Referat

Møde i kontaktudvalget mellem Danske Advokater og Voldgiftsnævnet den 15. juni 2026

Mødet fandt sted i Voldgiftsnævnets lokaler kl. 15.30 – 17.00.

Deltagere:

Fra Danske Advokater: Advokat Michael Melchior, advokat Klaus Kastrup-Larsen og advokat Henning Moritzen. Afbud fra advokat Niels W. Kjærgaard.

Fra Voldgiftsnævnet: Bestyrelsesformand Anette Gothard Mikkelsen, præsidentformand Michael Rekling og direktør Lene Ahlmann-Ohlsen.

Dagsorden:

1. Vedr. opfølgning på møde den 16. juni 2025

Inddragelse/formidling før og efter mødet i forhold til relevante medlemmer af Danske Advokater.

Anette Gothard Mikkelsen bød velkommen og spurgte til, hvordan Danske Advokater generelt inddrages i forberedelsen af og opfølgningen på møderne. Kontaktudvalget er et talerør for advokaterne ved VBA, og de drøftede forhold bør ud i en bredere kreds.

Det blev fra advokaterne oplyst, at referatet lægges på hjemmesiden for faggruppen for Danske Ejendomsadvokater, og at det vil blive undersøgt, om det kan komme ud som en nyhed via Danske Advokaters hjemmeside og evt. via fagudvalget for konfliktløsning. Der modtages jævnligt henvendelser fra advokater, der bruger VBA, og anførte forhold tages - hvis relevant - op generelt i udvalget.

2. Siden sidst, herunder drøftelse af gode erfaringer og eventuelle udfordringer

Anette Gothard Mikkelsen oplyste:

I **Voldgiftsnævnets bestyrelse** er adm. direktør Morten Frihagen siden sidst udpeget af SMVdanmark i stedet for chefjurist Jeppe Rosenmejer, og afdelingschef Helle Lange fra Vejdirektoratet er udpeget i stedet for chefkonsulent Nina Banke Hingeberg.

VBA har fået installeret **nyt AV-udstyr**, der gør det muligt f.eks. at forevise bilag på skærme i lokalerne på Vesterbrogade. Anvendelsen er godt i gang, herunder med jævnlig brug af Teams under møderne.

VBA konferencen den 8. oktober blev gennemført med 300 deltagere, og evalueringen viste generel tilfredshed med temaer og lokation mv. Der forventes afholdt en ny VBA konference i første halvår 2028. På konferencen fremkom en del ideer i forhold til **syn og skøn**, herunder:

- Der bør udarbejdes mere præcise CV'er
- Dommere og VBA bør styre sagerne mere, dvs. mere aktiv procesledelse, afgørelser og tidsplaner på telefonmøder, strammere tidsfrister, afskære yderligere syn og skøn
- Det bør overvejes at indføre regler for præklusion og f.eks. maksimalt et supplerende skønstema pr. part
- VBA kunne uddanne skøns mænd i at stille spørgsmål
- Skøns mænd bør benytte sig af formøder over Teams
- Skøns mænd bør styre sagerne mere og følge op
- Rammen er ok, men der skal arbejdes med adfærden
- Advokater bør stille mere enkle spørgsmål – ikke så lange og indviklede og færre bilag – evt. indramme relevante dele af bilagene
- Advokater bør i højere grad selv løse tvisterne imellem sig, evt. mundtligt

I forhold til debatten om **mediation, mægling og opmandsafgørelser** var der en mere bred debat om baggrunden for det lave antal sager om mediation og mægling, herunder om det burde være en obligatorisk proces inden anlæg af en voldgiftssag.

Med hensyn til ideerne på konferencen appellerede advokatsiden til forsigtighed i forhold til regler om præklusion, da sagerne er komplekse, og det kan føre til andre udfordringer.

I forhold til uenighed om stillede spørgsmål ved syn og skøn var der en drøftelse af, om nævnet burde ændre procesreglerne, således at kravet om, at spørgsmålene skal være præcise burde udgå og mulighed for indsigelser dermed følge ordlyden i retsplejelovens § 197, stk. 2.

Michael Rekling anførte, at praksis ved de civile domstole tyder på, at der ikke er nogen reel forskel, og at nævnet blot har kodificeret, det der allerede gælder, selvom kravet ikke står direkte i retsplejeloven. Spørgsmål til skøns mænd skal være klare og præcise.

Michael Rekling bemærkede, at antallet af afgørelser om syn og skøn er markant stigende, uanset at der er gjort en del for at motivere til at undgå det, herunder betaling for afgørelser og praksisnotatet. Praksisnotatet læses forskelligt og har ikke skabt færre afgørelser. Afgørelserne kan være meget krævende og omfattende opgaver for

voldgiftsretternes formænd, som tager fokus fra den sædvanlige forberedelse af sagen og hovedforhandlingen, hvor der i øvrigt deltager to faglige dommere.

Advokat Michael Melchior foreslog, at der blev indkaldt til et telefonmøde, når de første indsigelser kommer og dermed tage en evt. lang skriftveksling på forkant. Det er dog spørgsmålet, om der er ressourcer til det.

Lene Ahlmann-Ohlsen bemærkede, at skønsmændene ofte oplyser, at de stillede spørgsmål er blevet mere vanskeligt tilgængelige og omfattende, og at de ved de civile domstole ses at gå ud over skønsmandens opgave.

Advokat Henning Moritzen bemærkede, at det ikke bare er spørgsmål om syn og skøn, der er blevet mere og mere komplicerede – det gælder f.eks. også kontrakterne.

Advokat Klaus Kastrup-Larsen bemærkede, at sådan som spørgsmålene har udviklet sig, tør man som advokat ofte ikke undlade at gøre noget.

Michael Rekling anførte, at det tillægges alt for stor betydning med de mange forudsætningsvise spørgsmål og talrige supplerende spørgsmål for at få skønsmandens svar suppleret. Voldgiftsretten, der som anført også består af faglige dommere, er i stand til at se nuancer, og om skønsmanden er gået lidt fejl eller er kommet til at tage stilling til juridiske spørgsmål.

Anette Gothard Mikkelsen oplyste videre, at der ses et fald i antal sager, hvor parterne accepterer **offentliggørelse af afsagte kendelser** i anonymiseret form. I 2022 blev 77% af 94 kendelser sendt til offentliggørelse, mens tallet var 69 % af 71 afsagte kendelser i 2024.

Der kan være mange forskellige grunde til faldet i antallet af kendelser, der kan offentliggøres, herunder at nogle parter går forsigtigt til værks og ikke tør risikere at blive genkendt trods anonymisering pga. en særlig beliggenhed eller specielt byggeri. Nævnet opfordrer dog til, at der så vidt muligt gives tilsagn. Voldgiftsnævnets bestyrelse lægger vægt på, at der er gennemsigtighed i praksis bl.a. gennem offentliggørelse af anonymiserede kendelser hos de anvendte udbydere af juridisk information, ligesom der udarbejdelse af vejledninger og praksisnotater.

Pandektes er i februar måned gået i luften med en ny og afgrænset platform ”PandektesByg”, som på månedsbasis giver adgang til de kendelser, hvor parterne har givet tilsagn til offentliggørelse i anonymiseret form. Der er samtidig mulighed for at anvende Pandektes’ AI i forhold til spørgsmål om praksis, relevant lovgivning, AB og nævnets procesregler. Kendelserne er også tilgængelige gennem **Karnov Group Denmark**, hvor de kan læses i Tidsskrift for Bolig- og Byggeret (T:BB), ligesom **Djøf Forlag** offentliggør nævnets praksis i Kendelser om Fast Ejendom (KfE).

Fra advokatsiden blev det anført, at det næppe er bekymringen for indirekte genkendelse, der er årsag til faldet i antallet.

Voldgiftsnævnet arbejder løbende med at udbygge aktiviteter for at **kvalitetssikre det arbejde, skønsmændene udfører**. Dette sker både ved at sikre kendskab til rammen og evaluering af deres faglighed. Der er mentorordninger, laves stikprøver, afholdes møder og webinarer, ligesom nogle erklæringer gennemgås for at sikre, at indholdet lever op til standarden.

Voldgiftsnævnets bestyrelse har besluttet at nedsætte et udvalg på området, der arbejder videre med bl.a. opdatering af retningslinjerne for skønsmænd.

Michael Rekling oplyste om følgende:

Der er ikke udpeget nye dommere i **dommerkollegiet** siden sidst. Tidligere landsdommer Jacob Waage er dog udtrådt, da han er blevet byretspræsident ved Retten på Frederiksberg. Der er dermed 19 dommere i dommerkollegiet, samt 10 dommere, der fortsat har verserende sager, efter at de er udtrådt af dommerkollegiet. Ole Dybdahl er udtrådt af Præsidiet medio april 2026 og er erstattet af Thomas Jønler. Ved en kommende statutændring kunne det i øvrigt overvejes at omdøbe ”Præsidiet” til ”formandskabet for dommerkollegiet”.

Der er i 2025 afsagt 3 **domme ved de civile domstole**, hvor kendelser fra VBA var indbragt med påstand om tilsidesættelse efter voldgiftslovens § 37. Der blev herved henvist til Vestre Landsrets dom af 30. januar 2025 i C-12979, Østre Landsret dom af 19. september 2025 i C-15023 og retten i Horsens af 29. januar 2026 i C-14845.

Der var på den baggrund en drøftelse af vigtigheden af fyldestgørende kommunikation via skriftvekslingen mellem parterne og voldgiftsretterne for at sikre klarhed over, hvad der er gjort gældende. De omhandlede emner i sagerne syntes i vidt omfang at bero på, at kommunikationen er glippet. Vejledningen til advokater om behandlingen af civile ankesager i Højesteret giver advokaterne en god rettesnor, herunder i forhold til indholdet af de sammenfattende processkrifter/påstandsdokumenter. Det bør være præcist og koncentreret, således at det kan anvendes direkte i kendelsen.

Dommerne ved nævnet vil i øvrigt i lyset af ovennævnte retssager fremover være meget tilbageholdende med at give forklarende bemærkninger efter kendelsens afsigelse, selvom det hidtil er sket for at skabe klarhed og forebygge sagerne ved de civile domstole. Dommerne vil som udgangspunkt holde sig til alene at følge de i reglerne anførte muligheder, dvs. rette regnefejl, skrivefejl og lignede eller afsige tillægskendelse, hvis der måtte være tale om fremsatte krav, der ikke er behandlet i kendelsen.

Michael Rekling oplyste videre om en **principiel delkendelse** af 1. maj 2025 i C-16790 (TBB2025.729.) om forståelsen af 8 ugers fristen for indbringelse af en beslutning om stillet sikkerhed efter AB18/ABT18 § 65, stk. 10. 3. pkt.

Lene Ahlmann-Ohlsen gennemgik **statistikken** i forhold til indgåede sager og antallet af tvister, der er at finde på nævnets hjemmesiden.

Det blev desuden oplyst, at der den 1. oktober 2025 trådte **nye honorarregler** i kraft, der bl.a. indebærer en generel forhøjelse af honorarpuljen på 20 %. Efter at puljen blev nedsat med 20 % i 2021 kom inflationen, og det var velbegrundet at regulere puljen op igen. Puljen kan nu også efter omstændighederne forhøjes med 50 % mod tidligere 1/3. Ved forhøjelsen vil antallet af mødedage og kompleksitet vægte højt. Der afregnes nu også straks i forhold til udført arbejde under sagens forberedelse, dvs. ved større processuelle afgørelser. Tidligere har nævnet forhøjet honoraret for hovedforhandlingen eller ved forlig, jf. 1/3-reglen, hvis der var truffet mange afgørelser i sagen. På den måde blev det lidt skjult, hvor meget af honoraret, der kunne henføres til de mange afgørelser, som statistikken viser.

Den nye praksis har imidlertid overrasket nogen trods nyheder og information i sagerne. Det er for Voldgiftsnævnet en meget vigtig justering for at få skabt synlighed omkring, at tvisterne koster og for at honorere dommerne for det arbejde, de faktisk udfører, og som ligger ud over det, der normalt har ligget i at håndtere sager ved Voldgiftsnævnet, dvs. alm. processtyring og hovedforhandling med affattelse af efterfølgende kendelse. Advokaterne bør gøre parterne opmærksom på risikoen for denne udgift, der kan variere fra helt små til meget høje beløb afhængig af tvistens og materialets karakter.

Michael Rekling bemærkede, at de **sammenfattende indlæg** i de mere omfattende tvister om syn og skøn sparer dommerne for meget arbejdet med at finde rundt i talrige indlæg, hvor dele af problemstillingerne kan være løst via reviderede temaer. Ved afgørelsen tager dommeren også stilling til fordelingen af omkostninger ved afgørelsens behandling. Det vil naturligvis kunne inddrages under den senere voldgiftssag, men det må forventes, at fordelingen for langt de fleste sager næppe vil blive ændret, da udgiften alene angår selve tvisten om temaet og ikke berettigelsen af syn og skøn.

Danske advokater siden sidst:

Michael Melchior oplyste, at det i Danske Advokaters fagudvalg for konfliktløsning har være drøftet, om processen i rets- og voldgiftssager kunne gøres skarpere, herunder at de lange forelæggelser kunne undværes og erstattes af fokus på de mest centrale tvistepunkter.

Michael Rekling bemærkede, at det syntes fornuftigt at overveje, men processen formentlig fastholdes, fordi det er en gammel tradition, at der skal ske dokumentation af alle krav. I givet fald kunne man dog tage øvrige krav frem, når relevant i forhold til et vidne.

Fra **advokatsiden** blev det i forhold til nævnets sagsbehandling anført, at der synes for meget fokus på at nedbringe **sagsbehandlingstiden** i sekretariatet. Parterne bliver presset for meget i sagerne, og fristerne er for korte. Der er desuden modtaget henvendelser fra advokater, der er uenige i **sekretariatets afgørelser**, der ikke findes tilstrækkeligt gennearbejdet, men nævnet kender formentlig selv til disse sager, da der ofte tillige er klaget til nævnet.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at der ses en tydelig tendens til, at der klages over nævnets afgørelser. Nævnet vurderer altid klagerne og giver et svar, men der vil fremover alene blive svaret én gang, da det ikke er muligt at gå i en længere dialog om afgørelserne. Når nævnet træffer afgørelser, skyldes det, at parterne er uenige, hvorfor der formentlig er en af parterne, der mener, at afgørelsen er rigtig. Nævnet kan desuden stå inde for kvaliteten af afgørelserne. Der er i dag ansat langt flere jurister end tidligere, der har stor erfaring og høj anciennitet, og som foretager et grundigt arbejde med afgørelserne, der som oftest i en intern proces har været gennemset af en seniorjurist. I forhold til frister håndterer nævnet disse efter reglerne, og der gives længere fristudsættelse, hvis parterne er enige om det. Fristerne i opmandssager og sager om beslutning om stillet sikkerhed er ifølge AB18 meget korte.

Anette Gothard Mikkelsen oplyste, at bestyrelsen lægger stor vægt på sagernes fremme og ofte drøfter tiltag for at nedbringe sagsbehandlingstiden. Men det skal selvfølgelig gøres på en måde, hvor parterne kan være med. Dette emne kunne være relevant at drøfte på den kommende VBA-konference.

Michael Rekling bemærkede, at dommerne oplever et politisk ønske om en mere håndfast sagsstyring, men at dommerne formentlig er mere tilbageholdende, da der er tale om voldgift og dermed parternes sag.

Det blev fra advokatsiden anført, at det er positivt, at Voldgiftsnævnet nu kræver en begrundelse for en anmodning om fristudsættelse.

3. Sagsbehandlingstiden

Drøftelse af muligheder for at nedbringe sagsbehandlingstiden både fsva. voldgiftssager og syn og skøn.

Anette Gothard Mikkelsen bemærkede i forlængelse af de tidligere drøftelser, at det både i kontaktudvalget sidste år og på VBA-konferencen blev drøftet, hvad nævnet

som institution kunne gøre for nedbringe sagsbehandlingstiden. Det er særligt syn og skøn, der kan få sagerne til at trække i langdrag, men der kan også være udfordringer i voldgiftssagerne.

I forhold til syn og skøn er der desværre ikke sket en mærkbar ændring i antallet af tvister om, hvilke spørgsmål der kan stilles, og hvilke bilag der kan fremlægges.

Michael Rekling bemærkede, at reglerne åbner op for muligheden for at anvende egne ekspertvidner, ligesom der kan anvendes skriftlige vidneforklaringer. De muligheder kunne bringes mere i brug og være et alternativ til et langstrakt syn og skøn.

Anette Gothard Mikkelsen anførte, at der på konferencen blev efterspurgt regler om præklusion.

Advokatsiden appellerede til flere telefonmøder tidligt i processen ved uenighed, og der ville kunne gives flere mundtlige tilkendegivelser. Advokater kunne desuden blive bedre at tale sammen og løse udfordringer selv.

Michael Rekling var enig i, at fysiske forberedende møder er hensigtsmæssige, men advokaterne skal være forberedt på, at afgørelserne falder på mødet og ikke skriftligt.

4. Mediation og mægling

Der er efterhånden gode erfaringer med brugen af mediation og mægling ved Voldgiftsnævnet. Drøftelse af evt. nye veje for at fremme anvendelsen.

Anette Gothard Mikkelsen oplyste, at nævnet i efteråret 2025 udgav en vejledning om mediation og mægling, der er at finde på nævnets hjemmeside. Den er skrevet på en måde, hvor muligheden, regler og proces formidles til både parter, advokater og andre aktører.

Advokat Michael Melchior bemærkede, at fagudvalget for konfliktløsning arbejder med at fremme brugen af mediation.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at 68 % af sagerne om mediation og mægling munder ud i forlig, hvis det beregnes fra AB18 trådte i kraft den 1. januar 2019. Nævnet hører gerne forslag til, hvad nævnet kunne gøre mere af, f.eks. at opfordre til processen i alle startbreve i voldgiftssagerne.

Fra advokatsiden blev det støttet, at muligheden bliver nævnt ved opstart af voldgiftssagerne.

5. Evt.

Ingen bemærkninger.